

Les plagues de Mallorca

LA MORT DE CENTENARS
D'ESTORNELLS JUST DEVORA
LA SEU DE MALLORCA I L'ATAC DE LA
'XYLELLA' SIMPÀTICA ALS ARBRES
DE L'ILLA SÓN COM SIGNES
MISTERIOSOS PORTADORS
DE MALS AUGURIS

“E n l'antiguitat, presagi tret del vol i el cant dels ocells i altres signes”: aquesta és la primera accepció que ens ofereix el diccionari de l'IEC del mot *auguri*. El lector pot haver pensat que aquesta curiositat se m'ha acudit en contemplar els vastos concerts que celebren les manades d'estornells aquests dies als cels dels nostres països. La seva bellesa misteriosa no s'esflora per molts d'anys que hagin passat des que contemplares per primera vegada aquestes onades d'ocells transhumants que, acompanyats de prop pels tords, elegeixen els nostres cels per enlairar-nos la mirada i les nostres terres per nodrir-se de cara al seu nou camí. De vegades pots tenir la impressió que el món s'ha girat damunt davall, i que el que contemples, realment, en aquesta llum de camí cap a la nit, és el ball submarí dels peixos més feliços.

Els tords tenen bon encaix culinari. A Mallorca ens els mengem amb col –una espècie d'aguiat amenitzat per trossets de sobrassada–; o torrats, amb un raig d'oli verge, per no parlar de la seva contribució a la glòria dels millors arrossos illencs, que, sense pretendre competir amb els valencians –no sia cosa que en facin una qüestió personal–, també tenen la seva gràcia i la seva personalitat. Es cacen a tirs d'escopeta, amb llosa –llosa–; i amb filats, als colls muntanyosos. (L'ex-president Cañellas era molt aficionat a aquesta art de caça, i això, d'alguna manera enigmàtica, proveïa la seva imatge d'un vincle profund amb la pagesia illenca.) Ara els tords –i els estornells, per no parlar de les mèteres– comencen a ser massa confiats amb els humans, s'hi acosten temeràriament i això no pot acabar bé, per moltes lleis que protegeixin la fauna alada. L'arxiduc Lluís Salvador d'Àustria es rebel·lava contra la caça

GUILLEM
FRONTERA

frenètica dels tords a Mallorca i presumia que al seu país aquesta pràctica seria considerada una barbàrie. Per a un mallorquí de la meua edat, veure com els tords d'Amsterdam et vénen a menjar a la mà, als parcs, no deixa de ser una visió que altera profundament la *imago mundi* que havíem heretat de segles i segles.

Altrament, dels estornells, les cuines no en van tan endarrer. Sembla com si els tords passessin pels nostres boscos per alimentar-nos el cos; i els estornells, l'esperit –i ja em perdonareu la flonjor senil d'aquesta imatge. No vol dir que, d'estornells, no en caiguin a l'olla; però, com a component destacat de la dieta, deu ser més cosa del passat que no d'ara. Bé, que continuïn executant les seves delicades coreografies celestes mentre

nosaltres continuarem intentant percebre la música que les mou. Així aprofitem més que no cuinats.

El geògraf francès Pierre Deffontaines –les enciclopèdies en català no el reconeixen en l'amplitud que reclama la seva obra– va dir que Mallorca ben bé mereixeria ser denominada l'Illa dels Arbres. Aquesta denominació està plenament justificada, i ho estava molt més encara quan els tractors agrícoles i les excavadores –autopistes, hotels, urbanitzacions... – encara no havien enfollit sota el mandat de l'atroç desenvolupament que vivim. Els grans tractors causaren veritables *waterloos* als exèrcits –així els designava don Miguel de Unamuno– d'ametllers, figueres, garrovers, fruiters de fruita dolça, tarongers i oliveres, que oposaven una noble, raonable i lleu resistència a la mecanització sense miraments del camp de Mallorca. A tots aquests arbres, afehihi les garrigues (amb els seus ullastres i no poques mates llentiscles arborecents), els pinars, els alzinars, i veureu com Deffontaines tenia més raó que un sant savi.

Ja haureu sentit dir que Mallorca (i una mica, també, Eivissa) pateix una epidèmia de *Xylella fastidiosa*, que ataca i mata arbres. És una desgràcia. No és menester ser apocalíptics per presentar que aquesta epidèmia pot transformar el paisatge, i estendre-hi un llenç de desolació.

Als peus de la seu de Mallorca, a Daltmurada, han aparegut alguns centenars d'estornells morts. Ningú no en sap donar raó. Recordeu el significat d'*auguri* segons el Diccionari de l'IEC. Estornells morts, arbres que es moren... Passa alguna cosa que s'escapa de la nostra comprensió. Som a l'Antic Testament? Fa pensar en les plagues d'Egipte.

Escriptor, guionista i crític d'art